

การศึกษาสื่อเพื่อการพัฒนาผ่านรายการละครวิทยุ “มัจจุราชที่มองไม่เห็นตัว”

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การศึกษาสื่อเพื่อการพัฒนาผ่านรายการละครวิทยุ “มัจจุราชที่มองไม่เห็นตัว”(A STUDY OF MEDIA FOR DEVELOPMENT THROUGH RADIO DRAMA PROGRAM “MAJJURACH TEE MONG MAI HEN TOU”)

จิรพัชร บุญพรหม 4837502 LCCD/M

ศศ.ม. (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ยงยุทธ บุราสิทธิ์ ศศ.ม., ดวงพร คำคุณวัฒน์ M.A.

สุนิดา ศิวปฐมชัย ศศ.ม.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ประวัติความเป็นมา แนวคิดของรายการละครวิทยุ ลักษณะการดำเนินงาน ลักษณะรายการ เนื้อหา และลักษณะภาษาที่ใช้ และเพื่อวิเคราะห์ลักษณะของรายการละครวิทยุ “มัจจุราชที่มองไม่เห็นตัว” ในฐานะสื่อเพื่อการพัฒนา โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษา คือ ข้อมูลบทละครวิทยุจากแถบบันทึกเสียง 50 ตอน และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในรายการละครวิทยุจำนวนทั้งสิ้น 10 ท่าน

จากการศึกษาพบว่า ประวัติความเป็นมา แนวคิดรายการละครวิทยุ “มัจจุราชที่มองไม่เห็นตัว” ได้แบ่งการพัฒนาการออกเป็น 3 ยุค ได้แก่ ยุคที่ 1 พ.ศ.2508 – พ.ศ.2528 ยุคที่ 2 พ.ศ.2530 – พ.ศ.2538 และยุคที่ 3 พ.ศ.2540 – ปัจจุบัน สำหรับ ลักษณะการดำเนินงานและลักษณะของรายการ ได้แก่ 1) การดำเนินเรื่อง โดยรายละเอียดแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบการนำเสนอ และความต่อเนื่องของเนื้อหา 2) แหล่งที่มาของบทละครวิทยุ และ 3) บุคลากรในงานละครวิทยุ ประเด็นเนื้อหาของรายการละครวิทยุแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นเนื้อหาทางวัฒนธรรม และประเด็นเนื้อหาในการเป็นสื่อเพื่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ลักษณะภาษาที่ใช้ในรายการ ได้แก่ วัจนภาษาและอวัจนภาษา ทั้งนี้จากบทละครวิทยุและความคิดเห็นของผู้ผลิตรายการ ทำให้สามารถวิเคราะห์ลักษณะของรายการละครวิทยุ “มัจจุราชที่มองไม่เห็นตัว” ในฐานะสื่อเพื่อการพัฒนาได้ 6 ประการ คือ 1) เป้าหมายในการสื่อสารเพื่อการพัฒนา 2) ผู้ทำหน้าที่สื่อสารเป็นคนในท้องถิ่น 3) การนำเสนอเนื้อหา 4) วิธีการหรือรูปแบบการสื่อสาร 5) การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น และ 6) การอยู่ภายใต้สังกัดของภาครัฐ

เพื่อให้การศึกษานี้ สามารถอธิบายเป้าหมายของสื่อเพื่อการพัฒนาผ่านรายการละครวิทยุได้รอบด้าน จึงควรมีการศึกษาเฉพาะถึงผลกระทบจากผู้ฟัง โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเข้ามาช่วย

คำสำคัญ: ละครวิทยุ / สื่อเพื่อการพัฒนา / วัฒนธรรมอีสาน / ลักษณะรายการ

355 หน้า

A STUDY OF MEDIA FOR DEVELOPMENT THROUGH RADIO DRAMA PROGRAM “MAJJURACH TEE MONG MAI HEN TOU”

JEERAPAT BOONYAPROM 4837502 LCCD/M

M.A. (LANGUAGE AND CULTURE FOR COMMUNICATION AND DEVELOPMENT)

THESIS ADVISORS: YONGYUTH BURASITH, M.A., DUANGPORN KAMNOONWATANA, M.A., SUNIDA SIWAPATHOMCHAI, M.A.

ABSTRACT

The objective of this research was to study background information, concepts of a radio drama program, working processes, styles of a radio drama program, content, and language styles. This research also analyzes the styles of the radio drama program “Majjurach Tee Mong Mai Hen Tou” which is media for development. The information used in this research comes from cassette tapes which were used to compile radio drama scripts from 50 episodes and interviews with 10 people associated with the radio drama program.

The result of the study showed that the program can be separated into 3 periods, which are, first period (1965-1985), second period (1987-1995), and third period (1997-present). The styles and working processes of the program are: 1) Theme. The theme is separated into 2 categories – presentation styles and continuation of the program’s contents. 2) Source of radio drama scripts and 3) The radio drama program’s staff members. The contents of the program are cultural issues and media for development issues. Language styles used in the program are verbal and non-verbal language. The results from the analysis of the styles of the radio drama program as media for development were 1) The objectives of development communication 2) Communicators are local people 3) Content presentation 4) Communication styles 5) Participation of local people and 6) The status of the radio program under government control.

In order to make this study more complete a quantitative research about the effects on listeners should be made.

KEY WORDS: RADIO DRAMA/ MEDIA FOR DEVELOPMENT/ ISAN CULTURE/ PROGRAM STYLES

355 pp.